

JEAN RACINE

Aldus is de wereld van Racine. Het is er een van door hemzelf geheel of gedeeltelijk geschapen — in het laatste geval toch altijd herschapen — beelden, waaraan hij leven heeft ingeblazen, die hij ten opzichte van elkaar met beleid gegroepeerd heeft, en die hij zinvolle bewegingen laat maken. In deze wereld heerschen zeden welke aan de werkelijke zeden uit verschillende tijden herinneren, doch er nooit mee identiek zijn. Er spelen zich daar gebeurtenissen af van een hevigheid als wij zelden in onze wereld zien, van een geconcentreerde dramatiek die voor werkelijk levende menschen nauwelijks te verdragen zou zijn. De personages in deze verbeeldingswereld gelijken op menschen om ons heen — en in zooverre kan men zeggen dat Racine niet slechts historische feitelikheden verwerkt heeft, maar ook bekende phænomenen uit de algemeen menschelijke psychologie —: zij gelijken er echter slechts op uit de verte. Het zijn in den regel niet bepaald zachtzinnige wezens, van gematigd karakter. . . . Zij beminnen met gansch hun ziel, veelal ondanks de verbodsbepalingen der moraal. Zij zijn jaloersch. Zij zijn wreed. Een onverbiddelijke eerzucht bezielt hen. Met alle middelen, met de meest vernietigende ironie, de meest drastische bedreigingen, de grofste wandaden trachten zij zich, als het moet, in het leven door te zetten. Slagen zij daarin niet, dan hopen zij nog slechts, ten onder te gaan, en gáán ook ten onder. En allen tezamen bewijzen zij — op de beste manier waarop het bewezen kan worden: door het levend exempel — dat de menschen eenenmale onderhoorig is aan krachten in hemzelf, zoowel als aan krachten die van buiten af over hem beschikken. Zij bewijzen, met andere woorden, dat de mensch aan het Noodlot ten prooi is.¹

¹ Tezamen met een slothoofdstuk, getiteld *Racine de zanger*, zullen de vier opstellen over Racine welke tot dusverre in dit tijdschrift zijn verschenen (nrs van Jan., Maart, Mei en Aug.), binnenkort in boekvorm worden gepubliceerd. Bedoeld slothoofdstuk verschijnt in dit tijdschrift niet.